

Szerkesztői bevezető

A Filmszem lapszámainak témáját sokféle szempont befolyásolja általában. Akár az, hogy éppen milyen aktuális kérdések merülnek fel a film világában, akár az, hogy egy adott témáról éppen születnek-e izgalmas írások, stb-stb. Az biztos, hogy egyetlen komoly szűrője van csak a témaválasztásnak, ez pedig nem más, mint hogy az adott téma valóban érdekes és a filmtudományhoz kapcsolódó legyen. Így esett a választás Deák-Sárosi Lászlónak a szimbolikus-retorikus filmet taglaló elméletére, kötetére is. Leginkább azért, mert egy olyan kötetéről van szó, aminek megállapításaival ugyan nem kötelező egyetérteni, de az egyet nem értés esetén mindenképpen szükséges vele vitába szállni.

Hogy mindez miért kívánkozik ide? Legfőképpen azért, mert miközben a kötet kapcsán készültek a különféle anyagok ebbe a lapszámba, olyan események is történtek, amik óhatatlanul is kihatnak ennek a lapszámnak a megítélésére. Másrészt, mert olyan mértékben átpolitizált ebben az országban minden, hogy lehetetlenség elvárni azt, hogy bárki is csak arra koncentráljon, ami a középpontban van. Így a lapszám kapcsán bár azt várnánk, hogy minden olvasó arra figyeljen, hogy Deák-Sárosi László elmélete miről szól, az hogyan működik, hogyan kapcsolható a kortárs filmekhez, mégsem feltételezhetjük azt, hogy senki nem kapcsolna személye miatt más témákkal is össze ezt.

A 2018-as év végének egyik negatív szenzációja volt a nem hivatalosan kikerült „Hunyadi-film” forgatókönyvének munkaverziója, melynek kapcsán elsősorban Deák-Sárosi László hívta fel a figyelmet többek között arra, hogy nem biztos, hogy ilyen ideológiájú filmeket kellene az államnak támogatnia. Mivel nem témánk ennek a kérdésnek a taglalása, itt nem tudjuk kifejteni ennek különféle vetületeit. Lapszámunk témája a szimbolikus-retorikus film elmélete, amelyet Deák-Sárosi László kötetében mutatott be. Ehhez az elméletéhez kapcsolódnak az egyes írások, anyagok, felhívva az olvasó közönség és egyben a kollégák figyelmét is arra, hogy van itt valami érdekes, ami talán eddig elkerülte a figyelmüket. Éppen ezért nem kapcsolódik a szerző más filmes témájú írásaihoz, ahogy nem reflektál a verseire, sem más alkotásaira sem. Mert nem ez a témája.

A fentiek viszont nem jelentenek teljes körű elhatárolódást sem - még mielőtt a kizárólag két egymással ellentétes vélemény, pólus, oldal, stb. létezését feltételezők ezt gondolnák - mivel a megnyilatkozások bizonyos szempontjai kétségkívül vitathatatlanok. Más részei viszont olyan kijelentések, amikről azt kellene megállapítanunk, hogy nincs helye a filmtudományi gondolkodásban.

De fontos kihangsúlyoznom, hogy jelen lapszámnak nem témája sem a Hunyadi-forgatókönyv, sem a történelmi film készítésének kérdése, sem az, hogy lehet-e politikai ideológiák mentén filmekről értekezni, vagy értékítéletet mondani, illetve, hogy van-e értelme.

Amennyiben a szerzők részéről lesz ezirányú érdeklődés, és egymásután születnek az olyan írások, amik komoly értelmező és elemző aparátus felvonultatásával aprólékosan feldolgozzák ezeket a kétségkívül aktuális kérdéseket, akkor akár lehet ilyen lapszám is, de ez most nem az. Nehéz természetesen a történetek után elvonatkoztatni attól, amit a szerző ezekben a nyilatkozatokban, írásokban megfogalmazott, és nem az arra adott válaszuk (véleményünk) szemüvegén keresztül nézni korábban felállított elméletének részleteit, érvényességét.

Reményeim szerint még mindig van az a közönség, van az a szakmai közösség, aki képes ideológiáktól függetlenül, előítéletektől mentesen arra nézni, ami valójában lényeges, és képes a valódi tudományos vitára, ami alatt továbbra is azt értjük, hogy az adott tudományterület keretein belül érvényes szempontok szerint érvekkel alátámasztott állításokat ütköztetünk.

Farkas György
főszerkesztő

